

Vergeven, vergeven en nogmaals vergeven. Zo eenvoudig is het. Eenvoudig? Dàt is het nu net niet!! We weten dat. Uiteraard beseft Jezus dàt. Evidente dingen hoef je immers niet te benadrukken! Maar als leraar, rabbi, zet Jezus ons op weg met de gelijkenis die volgt op de oproep.

“Vergeven, vergeven, en nogmaals vergeven, *daarom* lijkt het Rijk Gods op een koning,...”. Het eerste woord in de gelijkenis, verrast onmiddellijk: “*daarom*”. En wat komt het Rijk Gods hier bij kijken? Naar mate de gelijkenis zich ontwikkelt en een dramatische wending neemt, wordt het duidelijker.

De dienaar heeft het klaargespeeld om een gigantische schuld op te stapelen (10.000 talent). Zo groot dat hij het nooit kan klaar spelen in een mensenleven om dat bedrag af te lossen. Hij komt er zelfs niet toe om tijdig de rente te betalen. Hij zit echt in de rats. We begrijpen zijn smeekbede om uitstel van betaling bij de leenheer. Die laat zich niet enkel vermurwen. Hij gunt hem méér dan uitstel van betaling; wat 'n geste: hij verscheurt de schuldbrief! Een miljoenschuld wordt in één klap ongedaan gemaakt. Licht als een vogeltje fladdert de dienaar weg. Dit soort gulheid zouden wij spontaan nooit kunnen opbrengen. Het is een geste die haaks staat op alles wat met krediet en financiën te maken heeft in de praktijk! En dan gebeurt het onwaarschijnlijke in de gelijkenis, en het maakt ons spontaan ongemakkelijk, of het schandaliseert ons rechtuit. De dienaar blijkt zelf een schuldenaar te hebben. Maar die schuld is in vergelijking met de 10.000 talent slechts een habbekrats: 100 denarie. Volgens geschiedkundigen en bijbelgeleerden komt dit overeen met slechts één honderdste van één talent! M.a.w. (even wiskundig doorrekenen) de schuld die de dienaar bij de koning had uitstaan was een miljoen keer groter.

Terecht zijn we geschandaliseerd, en verontwaardigd bij de harteloosheid van de dienaar. Die verontwaardiging zien we vertaald bij de reactie van de koning die het wangedrag van de dienaar ten aanzien van zijn kleine schuldenaar te weten komt.

Waarom doet ons dit denken? Aan het gebed dat elke christen van buiten kent en regelmatig bidt. “*Vergeef ons onze schuld zoals ook wij vergeven aan onze schuldenaren*”.

Nu wordt het “*daarom*” waarmee de gelijkenis begon duidelijk. Met de gelijkenis wordt de oproep om te vergeven of kwijt te schelden, een oproep tot introspectie. En misschien groeit het onthutsende zelfbesef dat we toch wel wat gelijken op die dienaar. Want, ofschoon we dit misschien niet willen, tegenover God, (de koning in de gelijkenis), bouwt ieder van ons stilletjes aan een gigantische schuld op. Onze goede intenties en bedoeling ten spijt, we zijn zondaars; we schieten schromelijk tekort in de liefde. Maar er is redding. Zoals ook Luther het ervoer en leerde: *simul iustus et peccator* (we zijn gerechtvaardigd en zondaar tegelijkertijd), want onze Koning, de Heer, scheldt ons deze schuld voortdurend kwijt door onze toebehoren aan Christus. In de Katholieke Kerk wordt dit uitgedrukt in het sacrament van de biecht. Dit geweldig genadegeschenk –Gods grenzeloze vergeving- wordt werkzaam in de biecht. En dit ondanks het andere voortdurende tekort dat Jezus ons in de gelijkenis vandaag aanklaagt: we zijn bijlange niet even gul tegenover hen die bij ons in het krijt staan. We zouden het nochtans moeten zijn. Ziehier de kern van de gelijkenis: Gods grenzeloze gulheid contrasteert met het totale gebrek aan gulheid van de zijde van de dienaar.

Ten slotte is het ook een gelijkenis die onthullend werkt: het plaatst ons voor een spiegel, een gewetensonderzoek. Wie zien we in die spiegel? Zien we in zekere mate de contouren oplichten van de harteloze dienaar, of zien we dankzij ons toebehoren aan Christus steeds meer de barmhartige

contouren oplichten van Christus zelf? Het kan ons helpen bij de voorbereiding van een biechtgesprek.

Het geheim van onze vergeving ten aanzien van onze schuldenaren ligt immers verborgen in het toebehoren aan Christus en in de grenzeloze liefde –de barmhartige liefde- eigen aan God. Daartoe worden we opgeroepen om voluit vanuit de liefde te leven: vergeven én vergevend. Jezus leefde het voor (het “ga-dan,-en-zondig-niet-meer”, werd meerdere malen opgetekend door de evangelisten). Het is die vergeving die overduidelijk zichtbaar wordt in zijn passie en kruisdood: “Vergeef hen Vader, want ze weten niet wat ze doen”. Jezus verkiest te sterven aan de zonde van anderen (en te vergeven) in plaats van toe te geven aan de verleiding om zelf te zondigen, en terug te slaan. Zo verslaat hij definitief de zonde, door de schuldenlast van anderen op zich te nemen. En Paulus heeft het begrepen; als hij zegt dat “wij leven en sterven voor Christus de Heer, want aan Hem behoren wij toe”, dan horen we te leven vanuit diezelfde grenzeloze barmhartigheid.

Ik weet het beste vrienden, dat is een levenslange opdracht waaraan te werken valt.

Gelukkig kunnen we veel van elkaar leren. Kijk bijvoorbeeld naar ouders met kinderen; ouders die telkens opnieuw na de zoveelste ongepaste reactie of stout gedrag van hun kinderen, hen telkens weer liefdevol, -na een standje-, omarmen.

En gelukkig kunnen we ook leren van het omgekeerde; een wrokkig en haatdragend mens –hoe erg het onrecht ook was hem of haar aangedaan- of iemand die regelmatig ten prooi valt aan woede, is niet gelukkig. Zo iemand is uit balans. Jezus Sirach (eerste lezing) wist het heel goed. Dan is men zelfdestructief, en men doet zichzelf geweld aan. En zelfs al wil God dan vergeven, hoe zou Gods gulle vergeving werkzaam kunnen zijn? Daarvoor moet men immers kunnen ontvangen met een open hart. Dan alleen kan de helende kracht ervan ervaren worden.

Er is slechts één weg, en die weg kennen we: Hij heet Jezus Christus. Verbonden met Hem is gulle vergeving mogelijk. In leven en sterven, aan Hem behoren wij toe. Amen.

P. Johan Verschueren SJ

17 september 2023